

Mål C-394/22**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

15 juni 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hof van beroep te Antwerpen (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 juni 2022

Klagande:

Oilchart International NV

Motparter:

O.W. Bunker (Netherlands) BV

ING Bank NV

Saken i det nationella målet

Målet rör en talan från det nederländska företaget Oilchart International NV om betalning av en faktura för bunkring av ett fartyg i hamnen i Sluiskil (Nederländerna). Fakturan förblev obetald när gäldenären gick i konkurs. Med stöd av bestämmelserna i de bankgarantier som utställts väcktes talan om betalning av fordran vid en belgisk domstol.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Förevarande begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF rör frågan huruvida den belgiska domstolen är behörig i ett fall där det dels ska fastställas huruvida en fordran omfattas av särskilda bestämmelser i den nederländska konkurslagen som gör det möjligt att väcka talan om betalning av fordran utanför ett konkursförfarande, dels ska fastställas huruvida en sådan talan kan väckas samtidigt som en fordran om betalning ur konkursboet inges till konkursförvaltaren i Nederländerna. Den hänskjutande domstolen vill också få

klarhet i huruvida de nederländska bestämmelserna strider mot artikel 3.1 i förordning nr 1346/2000.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

a)

Ska artikel 1.1 b i förordning nr 1215/2012 jämförd med artikel 3.1. i förordning nr 1346/2000 tolkas så, att begreppen ”konkurs, ackord och liknande förfaranden” i artikel 1.2 b i förordning nr 1215/2012 även omfattar ett förfarande där fordran i stämningsansökan beskrivs som en ren kundfordran, utan att det nämns att motparten redan har försatts i konkurs, trots att den rättsliga grunden för fordran egentligen är de särskilda undantagsbestämmelserna i den nederländska konkurslagstiftningen (artikel 25.2. i den nederländska lagen av den 30 september 1893 om konkurs och betalningsinställelse, nedan kallad NFW) och där

– det ska fastställas huruvida en sådan fordran ska betraktas som en verifierbar fordran (artikel 26, jämförd med artikel 110, NFW) eller en overifierbar fordran (artikel 25.2 NFW), och

– det verkar som frågan huruvida båda fordringarna kan göras gällande samtidigt och huruvida den ena inte utesluter den andra – med beaktande av de specifika rättsverkningarna som var och en av dem ger upphov till (bland annat i fråga om möjligheterna att åberopa en bankgaranti som utställts efter konkursen) – ska avgöras i enlighet med de särskilda bestämmelserna i den nederländska konkurslagstiftningen?

samt

b)

Kan bestämmelserna i artikel 25.2 NFW anses förenliga med förordning nr 1346/2000, i den mån det enligt nämnda lagbestämmelse är tillåtet att väcka talan om en sådan fordran (artikel 25.2 NFW) vid en domstol i en annan medlemsstat i stället för vid konkursdomstolen i den medlemsstat där konkursen ägde rum?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning), artikel 1.2 b.

Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden, artikel 3.1.

Anförda nationella bestämmelser

Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling (lagen av den 30 september 1893 om konkurs och betalningsinställelse) (den nederländska konkurslagen), artiklarna 25, 26 och 110.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 OW Bunker (Netherlands) BV (nedan kallad OWB NL) är ett av de bolag som ingår i den danska OWB-koncernen. På uppdrag av OWB NL levererade företaget Oilchart International NV (nedan kallat Oilchart) drivmedel till fartyget M/S Evita K i hamnen i Sluiskil (Nederländerna). För detta uppdrag utställde Oilchart en faktura på 116 471,45 US-dollar, som på grund av OWB NL:s konkurs förblev obetald.
- 2 Eftersom Oilchart efter OWB NL:s konkurs hade begärt att flera fartyg skulle beläggas med kvarstad, för att trots allt få betalt för det drivmedel som hade levererats, hade Oilchart fått bankgarantier från de berörda fartygsägarna för att kunna häva kvarstaden. I garantierna angavs att dessa kunde åberopas med stöd av ”ett i Belgien meddelat domstolsavgörande eller skiljedomsutslag mot antingen OWB NL” eller fartygsägaren.
- 3 ING Bank NV (nedan kallad ING) ska tillsammans med andra ha beviljat en kredit före konkursen. Som säkerhet ska de olika enheter som ingår i OWB-koncernen, däribland OWB NL, ha överlåtit sina nuvarande och framtida skuldfordringar på slutkunderna till ING. ING intervenerade i målet och yrkade på förbud mot att åberopa bankgarantierna eller andra säkerheter avseende det bunkrade fartyget innan OWB NL:s konkurs hade avslutats.
- 4 Domstolen i första instans avvisade Oilcharts talan mot OWB NL. Vad gäller ING:s yrkande förklarade denna domstol att den saknade internationell behörighet. Vid prövningen i andra instans konstaterade den hänskjutande domstolen att OWB NL:s syfte med att, precis som vid prövningen i första instans, inte inställa sig till förhandlingen var att med stöd av artikel 28.1 i förordning nr 1215/2012 (nedan kallad Bryssel I a-förordningen) bestrida domstolens internationella behörighet. Enligt denna artikel ska en domstol, om svaren inte går i svaromål, först pröva om den är behörig enligt denna förordning.

Parternas huvudargument

- 5 Oilchart har väckt talan om betalning av de utestående fakturorna för det drivmedel som har levererats. I stämningsansökan nämndes inget om det konkursförfarandet mot OWB NL som vid den aktuella tidpunkten redan hade pågått i fyra månader, utan fordran beskrevs som en vanlig civilrättslig

kundfordran. I sina yrkanden gjorde Oilchart emellertid gällande att fordran grundades på artikel 25.2 i den nederländska konkurslagen (nedan kallad NFW).

- 6 Artikel 25 NFW rör verifierbara fordringar. Dessa skiljer sig från vanliga verifierbara fordringar, även kallade konkursfordringar, som en borgenär inger till konkursförvaltaren för att få betalning ur konkursboet (i nederländsk konkursrätt betraktas dessa fordringar som fordringar som ingetts med stöd av artikel 26, jämförd med artikel 110, NFW). Den hänskjutande domstolen talar också om fordringar som rör betalning ”ur konkursboet”. De verifierbara fordringar som avses i artikel 25.1 NFW rör fordringar som riktas direkt mot konkursboet, såsom egendomsanspråk. Dessa fordringar inges till konkursförvaltaren. Enligt artikel 25.2 NFW är det emellertid även möjligt att gå förbi konkursförvaltaren och rikta sin fordran direkt till den juridiska person som försatts i konkurs. Vid en sådan fordran ”utanför konkursboet” påverkas inte konkursboet av ett domstolsavgörande som meddelats med stöd av artikel 25.2. Dessa fordringar rör därför endast konkursgäldenären personligen.
- 7 Den hänskjutande domstolen anser att det är uppenbart att Oilcharts syfte med sin talan om betalning av fordran ”utanför konkursboet” är att kunna göra gällande de bankgarantier som utställts efter OWB NL:s konkurs. Under tiden har Oilchart parallellt med förevarande mål ingett en vanlig verifierbar fordran till konkursförvaltaren i Nederländerna om betalning ”ur konkursboet”.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 8 Den hänskjutande domstolen vill med sina tolkningsfrågor få klarhet i huruvida den är behörig att pröva målet. Den är endast behörig om talan inte har något samband med konkursen. I artikel 1.2 b i Bryssel I a-förordningen föreskrivs nämligen att denna förordning inte är tillämplig på ”konkurs, ackord och liknande förfaranden”. Enligt artikel 3.1 i förordning nr 806/2014 (nedan kallad insolvensförordningen) är dessutom den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet har inletts, i förevarande fall Nederländerna, också internationellt behörig att pröva en talan som är direkt hänförlig till detta förfarande och har ett nära samband med detta (se även dom av den 12 februari 2009, Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83).
- 9 Det avgörande kriteriet för en domstols behörighet är inte talans processuella sammanhang, utan dess rättsliga grund. Det ska prövas huruvida den rättighet eller skyldighet som ligger till grund för talan hänför sig till de privaträttsliga regler som gäller i allmänhet eller till undantagsregler som är specifika för insolvensförfaranden (dom av den 6 februari 2019, NK, C-535/17, EU:C:2019:96, punkt 28). Enligt EU-domstolens fasta praxis framgår dessutom att det är styrkan i sambandet mellan en talan vid domstol och insolvensförfarandet som är avgörande för huruvida undantaget i artikel 1.2 b i förordning nr 44/2001 är tillämpligt (dom av den 9 november 2017, Tünkers France och Tünkers Maschinenbau, C-641/16, EU:C:2017:847, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

- 10 För den hänskjutande domstolens behörighet har det enligt ovannämnda rättspraxis betydelse huruvida förevarande talan faktiskt ska betraktas som en talan om betalning av en fordran ”utanför konkursboet” enligt artikel 25.2 NFW, såsom Oilchart har gjort gällande, eller som en vanlig verifierbar fordran om betalning ”ur konkursboet” enligt artikel 26, jämförd med artikel 110, NFW (se för denna skillnad punkt 6 ovan). Som framgår av punkt 8 är den hänskjutande domstolen enligt artikel 1.2 b i Bryssel I a-förordningen och artikel 3.1 i insolvensförordningen nämligen endast behörig vid en talan som inte har samband med konkursen. Detta kan vara fallet vid en talan om betalning av en fordran ”utanför konkursboet”, men absolut inte vid en fordran om betalning ”ur konkursboet”, som den fordran som ingetts till konkursförvaltaren i Nederländerna. För det fall förevarande talan ska ses som en talan om betalning av en fordran ”utanför konkursboet” är det dessutom oklart om båda fordringarna kan göras gällande samtidigt, den ena i Belgien och den andra i Nederländerna.
- 11 Domstolen måste innan den avgör andra frågor fastställa huruvida den är behörig att pröva ett mål, och det är därför oklart huruvida den hänskjutande domstolen får fatta beslut om klassificeringen av fordran.
- 12 I de bankgarantier som Oilchart vill åberopa med stöd av ett domstolsavgörande (se punkt 2 ovan) sägs inget om vilken typ av fordran som ett sådant avgörande får grunda sig på. Det är därför oklart om kravet på ett domstolsavgörande mot OWB NL innebär ett avgörande efter en vanlig verifierbar fordran om betalning ”ur konkursboet” enligt artikel 26, jämförd med artikel 110, NFW, eller om det kan röra sig om ett avgörande efter ett förfarande ”utanför konkursboet”, i den mening som avses i artikel 25.2 NFW, som rör konkursgäldenären personligen. Av de juridiska utlåtanden som parterna har ingett framgår emellertid att dessa garantier inte kan åberopas med stöd av ett avgörande om betalning ”ur konkursboet”.
- 13 Samtidigt förefaller frågan huruvida det är möjligt att väcka talan om betalning av en fordran ”utanför konkursboet”, även om en vanlig verifierbar fordran om betalning ”ur konkursboet” har ingetts till konkursförvaltaren, endast kunna besvaras mot bakgrund av bestämmelserna i nederländsk konkursrätt och inte mot bakgrund av de allmänna privaträttsliga reglerna. Slutmålet för talan är nämligen att genom att åberopa bankgarantin trots allt få betalt för den obetalda fakturan utanför konkursen. I samband med detta hänvisar den hänskjutande domstolen även till skäl 4 i insolvensförordningen. I detta skäl anges att ”[f]ör att den inre marknaden skall fungera väl måste det undvikas att parterna får motiv att överföra tillgångar från en medlemsstat till en annan eller att välja jurisdiktion för att få en förmånligare rättslig ställning (’forum shopping’)”
- 14 Det ger upphov till frågan huruvida artikel 1.2 b i Bryssel I a-förordningen ska tolkas så, att endast den nederländska domstolen på den ort där konkursförfarandet inleddes är behörig att fastställa huruvida det i förevarande mål rör sig om en fordran om betalning ”ur konkursboet” respektive ”utanför konkursboet” och huruvida båda typerna av fordringar kan göras gällande samtidigt.

- 15 Den hänskjutande domstolen vill dessutom få klarhet i huruvida artikel 25.2 NFW är förenlig med insolvensförordningen, i den mån det enligt den artikeln är tillåtet att väcka talan om betalning av en sådan fordran vid en annan domstol än domstolen i den medlemsstat där konkursen ägde rum

ARBETS
DOKUMENT